

NIEUWSBRIEF nr 11
Lente 2021
KUNSTKRING
BNP PARIBAS FORTIS vzw

ONS CONTACTEREN :

Secretariaat : Rothschild gebouw
Permanentie: dinsdag 10 u 30-15 u 00.

Interne post : KUNSTKRING – 1RA1K.

Externe post : Kunstkring BNP Paribas Fortis
vzw, 3 Warandeberg – 1RA1K, 1000 Brussel.

Indien u een email-adres heeft en u krijgt deze
nieuwsbrief op papier, gelieve ons dit te
communiceren aan :

cercledart-kunstkring@cae-kkk.be

Dit zal ons toelaten u beter en sneller te
informereren.

U vindt de laatste nieuwsberichten op onze
site : <http://www.cae-kkk.be/>

WE VERHUIZEN !

De bank verlaat zijn historische ligging in de Broekstraat. Dit geldt eveneens voor het gebouw Rothschild waar de lokalen van de Kunstkring zich bevinden. Anders gezegd: we gaan binnenkort verhuizen. We houden jullie op de hoogte...

Maar dat zou geen invloed mogen hebben op onze werking en activiteiten. Via mail vernemen jullie er alles over.

AAN ONZE LEDEN DIE DE BANK VERLATEN EN ALLE ANDEREN :

Vergeet niet uw persoonlijk email-adres door te geven aan de Kunstkring zodat wij verder gemakkelijk informatie, uitnodigingen en “Newsletter” kunnen blijven doorsturen.

Zelfs al blijf u actief binnen de bank – gezien de huidige beperkingen binnen de bank wat betreft bijlagen bij e-mails – is het aangewezen ons ook uw privé e-mailadres te bezorgen.

Ons adres: cercledart-kunstkring@cae-kkk.be.

Alle info i.v.m.de Kunstkring vindt u op MY HR / MY well-being/Clubs of via :

https://weshare.group.echonet/sites/csr/layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc={8D69BBBC-F902-42CA-B2A5-EB17331351B7}&file=CL_001_FR.pptx&action=default

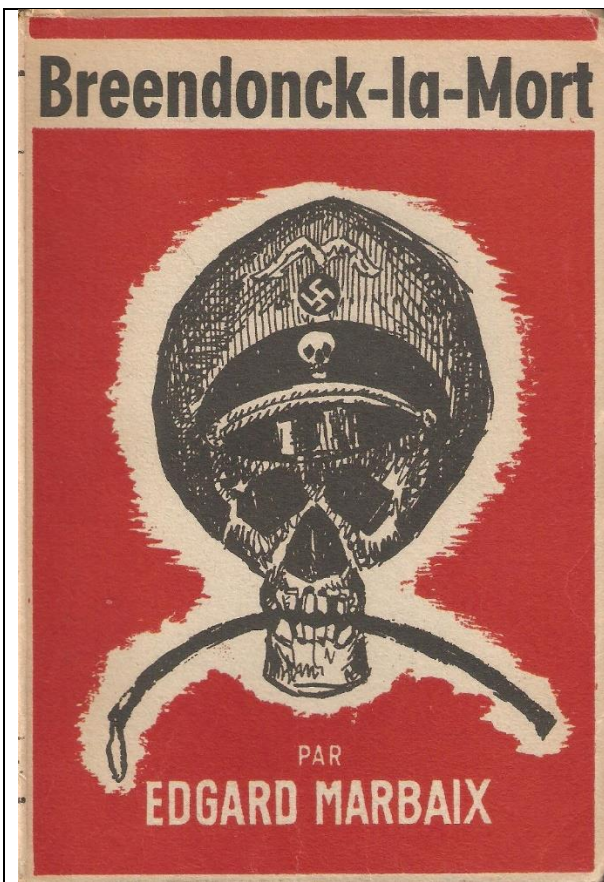
Herinnering : **de afdeling “Verzamelingen”** heeft zijn werkwijze aangepast voor de verspreiding van de wisselboekjes en filatelistische catalogi. Binnenkort (na de verhuis) hernemen we onze bijeenkomsten.

WANNEER...

... u een interessant artikel of een studie hebt geschreven over een cultureel onderwerp (kunst, geschiedenis, muziek...), waarom dit niet delen met de andere leden van de Kunstkring? Wij zorgen eventueel voor de vertaling.

FORT VAN BREENDONK

Naar aanleiding van ons bezoek aan het fort van Breendonk op 14 februari 2022 vonden wij in onze bibliotheek het boek « Breendonk-la-mort » van **Edgard Marbaix** (1903-1948). Hij was staatsambtenaar op het Ministerie van Tewerkstelling en van de Sociale Zekerheid. In 1943 werd hij aangehouden en opgesloten in Breendonk. In samenwerking met Frans Fischer schreef hij nog een ander boek over Breendonk.

Geschreven in februari-april 1944 is « Breendonk-la-mort » een getuigenis over de mishandelingen van de gevangenen, over de wreedheden en het sadisme van de bewakers waarvan sommigen nochtans geen Duitsers waren.

Het boek bevat illustraties van **Wilchar** (1910-2005), een Brusselse artiest vooral gekend om zijn linogravures in de stijl van Frans Masereel. Vóór W.O.II was hij ook gekend voor zijn politieke affiches.

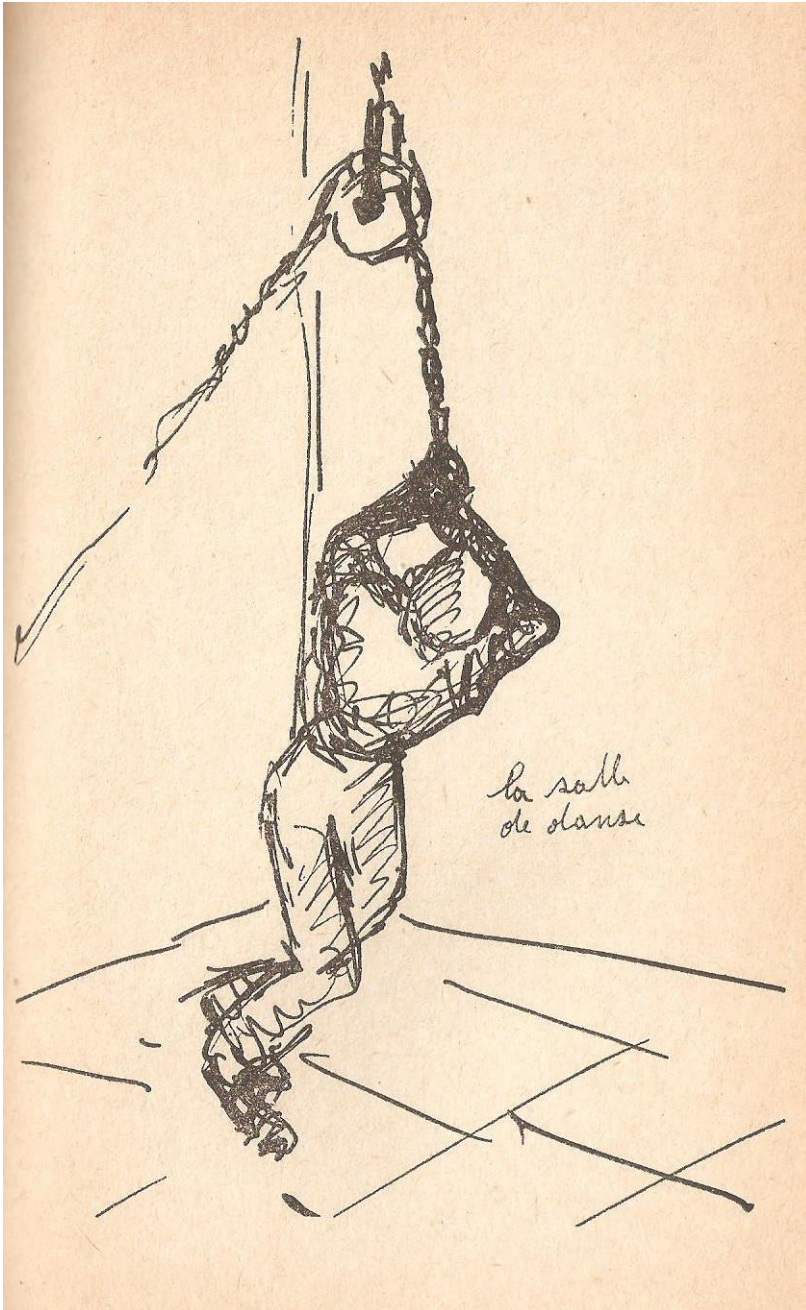
Aangehouden omwille van zijn activiteiten in het verzet, maakte hij - samen met Marbaix – kennis met de hel van Breendonk. In een reeks gouaches getuigde hij later van zijn ervaringen in het concentratiekamp.

Hij tekende tevens de illustraties voor dit boek om de beschrijvingen van Marbaix beter te visualiseren.

Hieronder de vertaling van een gedeelte van deze tekst :

« Maar Dr. J., die in het begin van de namiddag naar het bureau werd geroepen, werd door een schildwacht teruggebracht naar de kamer : afgestompt, versuft, het hoofd gezwollen, een verwilderde blik, met knikkende knieën. We verdringen ons rondom hem maar hij is momenteel niet in staat om te reageren. Hij werd aan een diepgaand verhoor onderworpen en zijn rug is vol striemen door de slagen van de karwats die hij heeft gekregen. Geleidelijk aan komt hij weer bij zijn positieven en vertelt over zijn martelingen.

Hij werd er van beschuldigd bij hem thuis “partizanen” te hebben verzorgd. Omdat hij alles bleef ontkennen hebben ze hem de handboeien aangedaan op zijn rug en daarna in de “bunker” gegooid, de verhoorkamer. Daar hebben ze zijn handboeien vastgemaakt aan de pijnbank en zo enkele uren omhoog gehangen: krom gebogen, het hoofd naar beneden op 2 meter van de grond zoals een pakje afval. Het is de luitenant die de operatie leidt: zijn karwats daalt in een regelmatig

ritme neer op de brede en sterke rug van de ongelukkige dokter. Maar het bloed stijgt – of liever zakt – hem naar het hoofd, dreunende hartslagen vertroebelen zijn verstand, verstikken de geestelijke vermogens ... »

Tekening van Wilchar uit het boek « Breendonk-la-mort »

ANTO-CARTE

Schilder maar ook gekend in de filatelie en de numismatiek

Antoine Carte – ook wel **Anto Carte** genoemd – is een Belgische schilder die weinig bekend is bij het grote publiek. Hij werd geboren op 8 december 1886 in Bergen en overleed op 13 februari 1954 in Elsene.

De munt- en penningkundigen kennen hem zeer goed dank zij een Belgisch bankbiljet uitgegeven in 1927 waarvan hij de illustrator/ontwerper was.

Hieronder de afbeelding van dit biljet met op de voorzijde een boerin gezeten op 2 Brabantse trekpaarden en op de keerzijde een vrouw met in haar rechterhand een zeilschip en in haar linkerhand de hoorn des overvloeds.

Anto Carte behoorde tot geen enkele school of richting : hij bleef ongevoelig voor de nieuwe kunstrichtingen zoals het kubisme en het surrealisme. Zelfs de 2 wereldoorlogen lieten geen sporen na in zijn oeuvre. Zijn werken situeren zich op de rand van het symbolisme, het expressionisme dat aanleunt bij Käthe Kollwitz, en het naturalisme geïnspireerd door het leven van de mijnwerkers, de landbouwers en de vissers. De gelijkenis met de Vlaming Gustaaf Van de Woestijne is treffend.

De menselijke figuur staat centraal in het oeuvre van Anto Carte. In het begin van zijn carrière – beïnvloed door het symbolisme – gebruikt hij mythologische en andere denkbeeldige personages. Daarna gaat zijn voorkeur in zijn schilderwerken uit naar figuren *à la Bruegel* zoals de blinden en de muzikanten. Hij haalt veel inspiratie uit de arbeiderswereld, vooral uit de koolmijnen van zijn geboortestreek (de Borinage) en uit die van de landbouwers. Diepgelovig schildert hij ook talrijke religieuze onderwerpen. Na zijn reis naar Firenze in 1925 verschijnen meer feestelijke thema's zoals acrobaten en harlekijnen.

De criticasters zijn van mening dat zijn meest productieve periode dateert van vóór zijn reis naar Firenze en zijn verhuis naar Waals-Brabant.

De filatelisten hebben reeds de gelegenheid gehad kennis te maken met zijn werken via de uitgifte van Belgische postzegels.

Eén postzegel – uitgegeven in 1963 in het kader van een wereldwijde campagne tegen de hongersnood – maakt deel uit van een reeks van 3 zegels genoemd “Werken van Belgische schilders”.

Het is een afbeelding van zijn werk “Le pain” (het brood) en gaat samen met 2 andere postzegels uit het werk van Bruegel: “De zaaiers” (Les semailles) en “De Oogst” (La recolte).

Twee postzegels – uitgegeven in 1954 in het kader van een reeks “Anti-tuberculose” – zijn afbeeldingen van “L’aveugle et le paralytique” (De blinde en de lamme).

ANTO-CARTE, de aarde en de hemel

Waarom nu deze aandacht ?

In het BAM (Musée des Beaux-Arts de Mons) loopt momenteel van 19 maart tot 21 augustus 2022 een tentoonstelling. Zie : <https://www.visitmons.be/agenda/anto-carte-de-terre-et-de-ciel>

Bron :

Wikipedia

Officiële catalogus van de Belgische postzegels

Catalogus van de Belgische munten en biljetten (F. Morin)

Internet site « [visitmons.be](http://www.visitmons.be) »

Necrologie

We melden u het overlijden van Alain De Grève, verantwoordelijke voor de numismatiek in onze afdeling « Verzamelingen ».

We herinneren ons hem als een sociaal man, hulpvaardig en geëngageerd, altijd klaar om een werkbare oplossing te vinden voor een probleem. Deze grote « Meneer » heeft ons al te vroeg verlaten.

In naam van de Kunstkring van BNP Paribas Fortis vzw, in het bijzonder van de afdeling « Verzamelingen », de Raad van Bestuur, de Raden van Beheer en alle andere actieve leden hebben we aan zijn zonen onze welgemeende deelneming aangeboden bij het overlijden van hun vader.

WOORDENSCHAT

Vandaag wijden we onze aandacht aan de bijnaam/spotnaam van de Brusselseirs.

VAN WAAR KOMT TOCH DE BIJNAAM « KIEKEFRETTERS ? »

Afhankelijk van waar je bent in Brussel zegt men [ki ke frè ter] of [ké ke frè ter] maar dat verandert niets aan het feit dat de Brusselaars spottend « Kiekefretters » worden genoemd. Het is een zeer oude benaming en zoals meestal zijn er meerdere verhalen en legenden daarrond, allemaal min of meer verbonden met de geschiedenis van Brussel.

In zijn kroniek verbindt Jean Froissart de oorsprong van deze spotnaam aan de slag bij Baesweiler (nabij Aken) in 1371 waar Wenceslaus (de hertog van Brabant) aan het hoofd van een brede coalitie Willem II van Gulik aanviel.

Een ander verhaal vertelt ook dat in 1388 – toen de Brusselaars de moord op Everard 't Serclaes wilden wreken – ze het kasteel van Gaasbeek belegerden. De belegering duurde 1 maand en – zoals toen de gewoonte was – plunderden ze de boerderijen in de omgeving en namen al het pluimvee mee.

Maar het is pas in 1560 dat men de eerste vermelding van de voorliefde van de Brusselaars voor gebakken/geroosterde kip terugvindt...

Vermelden we toch ook dat het woord KIEK in Brussel een weinig flatterende benaming is/was voor een vrouw : une poule (een kip) ...

De leeuwentrap in het stadhuis van Brussel is versierd met 2 sluitversieringen/sluitstenen (??): de één stelt het « mirakel van het misbrood » voor, de andere de moord op 't Serclaes. Eén van de dingen die aan de basis liggen van de bijnaam van de Brusselaars.

Enkele passen verder vind je tevens zijn liggende geluksbrenger ...

Er bestaat een groep "Kunstkring" op facebook. Aarzel niet om lid te worden via:

<https://www.facebook.com/groups/773028359401181>